

Velenjski

LETO III. — ŠTEVILKA 9
IZDAJA SINDIKAT
RUDNIKA VELENJE
CENA POSAMEZNI ŠTEVILKI 10 DIN

VELENJE, 29. NOVBEMRA 1955

RUDAR

UREJA UREDNIŠKI ODBOR, ODGOVORNI UREDNIK KOČAR FRANJO — REDNIŠTVO: RUDNIK VELENJE, CEKOVNI RAČ. ŠTEV. 622-T-4 PRI N. B. SOSTANJ, TISK. ČISTJE TISKARNA

Kako smo proizvajali letos?

Od januarja do vključno oktobra letošnjega leta je bila dinamika proizvodnje naslednja:

Previdno	Del. dni	Povpr. dnevo	V letem obdobju 1954	Obstojek 1954-1955	
I	87.600	26	3.369	65.400	133.94
II	83.500	25 1/2	3.533	69.370	129.15
III	92.300	27 1/2	3.336	79.400	116.25
IV	94.500	27 3/4	3.544	68.500	137.16
V	93.400	25 3/4	3.639	60.400	154.64
VI	95.900	27	3.552	62.400	153.69
VII	91.300	26	3.512	64.980	140.50
VIII	95.600	27 1/4	3.455	75.620	126.42
IX	93.400	27	3.459	79.400	117.63
X	90.000	27 1/4	3.253	89.500	100.53
I-X	923.500	266 2/3	3.463	715.300	129.11

Previdno 1.110.003,19 3.480.883,500 125,64

... IN V PREJŠNJIH LETIH?

Razpolagamo s podatki o proizvodnji od leta 1917, torej še iz zadnjih dveh let življenja Avstroogrške monarhije. Podatki prejšnjih let žal manjkajo. Vemo le, da je bila proizvodnja majhna in da se je dvignila ob začetku prve svetovne vojne. Vojna konjunktura pač, ki je prav tako porasla tudi ob začetku druge svetovne vojne, 1939. leta.

Razmeroma močno proizvodnjo je naš rudnik dosegel tudi v povojnem obdobju do 1931. leta, ko je z naraščajočo svetovno gospodarsko krizo začela proizvodnja zelo hitro padati.

Oglejmo si nekoliko, kakšna je bila proizvodnja:

1917	173.787 ton
1918	125.130 ton
1920	162.590 ton
1925	125.560 ton
1930	154.328 ton
1934	60.975 ton
1935	79.217 ton
1940	242.453 ton
1945	182.500 ton
1946	321.794 ton
1947	405.230 ton
1948	410.870 ton
1949	441.840 ton
1950	477.230 ton
1951	517.300 ton
1952	514.000 ton
1953	540.000 ton
1954	883.500 ton
1955	predv. 1.110.000 ton

Sindikalna podružnica Rudnika lignita Velenje je napravila svoj letni obračun

V nedeljo, 13. novembra je bila v kino dvorani DPD »Svoboda« redna letna skupščina sindikalne podružnice velenjskega rudnika.

Poleg polnoštevilno zbranih delegatov so kot gostje prisostvovali skupščini sekretar Okrajnega odbora SZDL tov. Jaka Zen, tajnik Republiškega odbora sindikata rudarjev in metalurgov tov. Piki, predsednik OSS Celje, tov. Medved in član odbora Občinskega SS, tov. Branko Primožič.

Po običajnih uvodnih formulnostih in volitvah raznih komisij je predsednik upravnega odbora sindikalne podružnice, tov. Tone Močilnik, podal zelo bogato in analitično poročilo o delu rudniškega sindikata v poslovnem letu 1955.

V svojem poročilu je predsednik tov. Močilnik zelo podrobno prikazal uspehe dela sindikalne organizacije in samoupravnih organov, proizvodnji in izgradnji v tekočem letu in za več let nazaj.

V enajstih točkah zajet delovni načrt, ki si ga je za to leto zadal upravni odbor sindikalne organizacije na podlagi zaključkov lanske skupščine in po navodilih, ki jih je določil III. kongres sindikata rudarskih delavcev Jugoslavije, je bil zelo uspešno in skorajda stoodstotno izvršen. V delu je bilo nekaj manjkajočih, predvsem po krivdi pododborov, ki so delali slabše, kot bi morali oziroma bi bilo potrebno. Na splošno pa je podružnica uspelo doseči pravilno in pošteno gledanje članov na vse sodobne probleme našega gospodarskega in političnega življenja in rešiti mnoge pereče probleme v kolektivu.

V svojem poročilu je tov. Močilnik ugotovil lepe rezultate v razvoju in krepitvi naših samoupravnih organov, ki so postali stvarni vodnik in pravo predstavniško telo podjetja. To razveseljivo dejstvo je v glavnem pripisati dvigu zavesti članov naših samoupravnih organov, ki se v polni meri zavestno, da sta položaj in življenje neposrednih proizvajalcev odvisna od njih samih in da je treba s podjetjem in v podjetju delati in gospodariti kakor s

Od 1917. do 1940. leta so nakopali skupaj 3.242.603 tone, t. j. povprečno 135.108 ton letno. Najvišja proizvodnja je bila leta 1940, 242.453 ton, kar je, kot sem že zgoraj omenil, pripisati vojni konjunkturi, najnižja pa leta 1934 — 60.975 ton, ko je svetovna gospodarska kriza dosegla najkritičnejšo točko.

Temu primerna je bila v letih gospodarske krize tudi zaposlitev in standard velenjskega rudarja.

Leta 1930 je rudnik obratoval 242 dni, mesečno povprečno 20,2 dni; 1931 203 dni, 16,9; 1932 199 dni, 16,6 dni; 1933 218 dni, 18,2 dni; 1934 203 dni, 16,9 dni; 1935 229 dni, 19 dni; 1936 212 dni, 17,5 dni; 1937 256 dni, 21,3 dni.

Torej v obdobju 1930—1937 povprečno 18,22 delavnikov mesečno, medtem ko znaša mesečni povpreček po osvoboditvi 26,25 delavnikov. Z drugimi besedami: naš rudar v navedenem predvojnem razdobju osem delavnikov v mesecu ni delal.

Zal jih je med nami še precej, ki to kaj radi pozabljajo.

V času okupacije (1941—1945) je velenjski rudnik dal 1.286.419 ton premoaga, torej povprečno 257.284 ton letno. Proizvodnja je bila najvišja leta 1942, in sicer 322.626 ton, najnižja pa leta 1945 182.500 ton.

Skupna proizvodnja od 1917—1945, torej v 29 letih, je bila 4.529.022 ton, letni povpreček pa 156.173 ton.

Po osvoboditvi je bilo v letih od 1946 do vključno 1955 (predvideno 1.110.000 ton) nakopanega 5.622.000 ton premoaga, kar je za 24,10% več kot vsa leta od 1917 do vključno 1945. Povprečna letna proizvodnja po osvoboditvi znaša 562.000 ton, kar je 260% več od povprečne proizvodnje 1917—1945. Najnižja proizvodnja je bila leta 1946 321.794 ton, najvišja pa bo letos, saj predvidevamo — kot sem že prej omenil — 1.110.000 ton.

svajo privatno lastnino. Zal pa je neko število — sicer majhno — članov naših samoupravnih organov, ki se še vedno premalo zanimajo za svoje odgovorno delo. Storitbi bo treba vse, da se stanje popolnoma popravi.

Tudi v RLV so se pojavili nekateri primeri gospodarskega kriminala, ki jih je v glavnem pripisati premajhni budnosti kolektiva.

Predsednik je nato izčrpno analiziral proizvodnjo, delovni učinek, izostanke, tarifno politiko, norme in družbeni in življenjski standard našega industrijskega bazena. Prav tako je poudaril izredno kritično stanovanjsko problematiko, ki je najže povezana s perspektivo proizvodnje. Omenil je pomanjkljivo ter drago prehrano v naši menzi, ki jo upravlja gostinska mreža. Tudi naše trgovine niso povsem izpolnile svoje naloge, saj preskrba ni bila na potrebni višini.

Politično delo s kolektivom je bilo pomanjkljivo in je bilo vanj vložena premalo truda. To bo v bodočnosti treba izboljšati. Člani so vidno napredovali pri organiziranju masovnih sestankov, kjer je bila zadovoljiva udeležba vključno popolni prostovoljnosti. Pri obravnavanju raznih strokovnih vprašanj so vedno pomagali strokovni uslužbenici.

Tudi precej udarniškega dela so opravili, predvsem na stadionu in pri ureditvi Novega Velenja ob prihodu regionalne komisije OZN. Pri organiziranju teh akcij so se močno izkazali naši nadzorniki.

Veliko skrb so posvetili tudi higienko-tehnični zaščiti v podjetju. Za to so porabili veliko denarnih in materialnih sredstev, pa tudi uspehi niso izostali. Člane kolektiva so stalno poučevali o varnostnih predpisih. Veliko skrb so posvetili tudi individualni zaščiti delavca. V ta namen so med letom razdelili med rudarje 2.605 parov usnjenih rokavic, 580 parov golenic, 680 zaščitnih očal, 112 zaščitnih oblek itd. Za higienko-tehnično zaščito so v tekočem letu porabili 19.488.948 din, kar je vsekakor velika vsota. Vključno vsemu pa število nezgod ni padlo v zaželeni

25. NOVEMBER zgodovinski dan velenjskega rudnika

1.000.000 ton

PRVIČ V ZGODOVINI VELENJSKEGA RUDNIKA JE BILA DOSEŽENA PROIZVODNJA MILIJON TON PREMOGA, KI SO GA NAŠI PRIDNI RUDARJI NAKOPALI OD ZAČETKA LETA DO 25. NOVEMBRA

Petek, 25. novembra 1955, bodo velenjski rudarji s ponosom vpisali v svojo, po osvoboditvi tako bogato, kroniko. Milijon ton! Vsekakor velik uspeh, s katerim so bili poplačani velikanski napori, ki jih je ves naš kolektiv vložil in jih še vloga v dvig proizvodnje in dograditev svojega rudnika.

Z milijonom ton je naš kolektiv dosegel 95,24% letne proizvodnje, ki je v družbenem planu postavljena na 1,050 tisoč ton.

Če ne bo prišlo do kakih nepredvidenih zastojev ali drugih motenj v proizvodnji, bomo letos dali skupnosti 1.110.000 ton premoaga, s čimer bomo za 5,70% prekorajčili postavljeni letni proizvodni načrt.

Kolektiv velenjskih rudarjev je dokazal, da je vreden zaupanja skupnosti, ki je vložila ogromna sredstva v dosedanje izgradnje našega rudnika in jih bo še vlagala, da bi dosegla 3.000.000 ton premoaga letne proizvodnje.

povečati za 500 do 700 ton, če bi imeli dovolj delavcev.

Se slabši pa so izgledi za prihodnje leto, če ne bo rešeno vprašanje stanovanj in v zvezi s tem nove delovne sile.

Po končani diskusiji so bile volitve, ki so pokazale, da članstvo priznava delo bivšega upravnega odbora in mu v celoti zaupa, saj je letos ponovno bil izvoljen ves lanski upravni odbor.

Tudi v prihodnjem poslovnem letu bo tov. Toni Močilnik predsedoval naši sindikalni podružnici.

meri, kar je predvsem pripisati premajhni pozornosti in opreznosti delavcev in ostalim subjektivnim vzrokom.

Nato je tov. predsednik analiziral še organizacijsko obliko in delo podružnice ter njeno delovanje na kulturno-prosvetnem in športnem torišču, s čimer je zaključil poročilo ter ga predložil skupščini v diskusijo.

Diskusija

je bila na splošno zelo konstruktivna in plodna. Udeležili so se je tovariši Slivar iz gradbenega obrata, podpredsednik podružnice tov. Uranjek, Zavasnik, ing. Kirn, ing. Ahčan, predsednik delavskega sveta, tov. Jamnikar, Hajsinger ter direktor podjetja tov. Zgank.

Diskutanti so govorili predvsem o ekonomskem položaju ter v zvezi s tem o trenutnem in perspektivnem življenjskem standardu na osnovi zaključkov gospodarske konference pri tov. Titu, o proizvodnji in problemih delovne sile, predvsem kvalificirane, o učinkih in dvigu storilnosti ter produktivnih na račun neproduktivnih dni, ki jih je v podjetju še vedno preveč.

Izčrpno so diskutirali o pomanjkanju stanovanj. Ze sedaj jih manjka nad 200, za predvideno novo delovno silo, ki je potrebna za perspektivno proizvodnjo, pa bi jih morali samo v bodočem letu zgraditi 600. Ponovno in zelo energično so poudarili, da brez stanovanj ne bo delovne sile, brez nje tudi ne predvidene proizvodnje.

Diskutanti so kritizirali tudi rang rudarstva v plačilni lestvici našega gospodarstva, kjer stoji rudarstvo šele na sedmem (!) mestu, kar je nepravilno in krivično, saj bi po potrebah našega gospodarstva in težini ter nevarnosti dela moralo zavzemati eno najvišjih mest.

Direktor tov. Zgank je v diskusiji poudaril važnost strokovnih kadrov v velenjskem rudniku posebno sedaj, ko uvajamo popolno mehanizacijo. Za RLV je najboljši in končno edini izhod, da se v Velenju ustanovi rudarska šola, ki naj bi bila rezervoar potrebnega kadra.

V šolo bi bilo treba sprejemati predvsem sinove rudarjev. Instalirana kapaciteta rudnika je premalo izkoriščena in bi dnevno proizvodnjo bilo mogoče

15. Glagovšek Henrik	109	„
16. Močilnik Anton	109	„
17. Škorjanc Jože	106	„

Po končanih volitvah je skupščina soglasno sprejela naslednje sklepe, ki jih objavljamo v celoti, da bi se z njimi spoznal ves kolektiv:

Sblepi

1. Sindikalna organizacija naj preko svojih pododborov požiivi politično delo v kolektivu. S sestanki in preko časopisov »Velenjski rudar« in »Delavska enotnost« naj seznanja in daje smernice svojim članom o vseh tekočih gospodarskih in političnih problemih doma in v svetu.

Po možnosti naj poišče in prouči oblike sodelovanja s sorodnimi inozemskimi organizacijami.

2. Delavsko samoupravljanje naj se še bolj poglobi in razširi. V ta namen je treba poiskati novih oblik dela in dati predloge za izboljšanje. Predvsem je potrebno, da člani delavskega sveta poročajo svojim volivcem o vseh problemih in sklepih delavskega sveta.

Sindikalna podružnica naj skrbi za dovedno izvajanje sklepov delavskega sveta in upravnega odbora posebno, glede tarifne politike.

3. Z ozirom na kritično stanje preskrbe potrošnikov s premoagom naj sindikalna organizacija kot celota stalno išče možnosti za povečanje proizvodnje in proizvodnosti dela. V ta namen je treba dvigati strokovno raven vsega kolektiva, in sicer preko splošno-izobraževalnih tečajev, tečajev za učne kopače, kopače ter visokokvalificirane delavce.

Posebno pereča za strokovni dvig in številčno povečanje kvalificiranih kadrov je ustanovitev in izgradnja rudarske šole.

4. V cilju izboljšanja plačnega sistema po načelu — vsakemu po svojem delu — naj se izdela predlog, formiranja plačnega fonda v podjetju na enoto mere, kar naj bi bila osnova za nov plačni sistem v jugoslovanskem merilu. V tem cilju je treba sodelovati z vsemi sorodnimi podjetji v ostalih republikah.

5. Sindikalna organizacija mora res vztrajno delati na nenehnem izboljšanju tehnične zaščite ter iskati novih oblik zaščite delavcev pred nezgodami, predvsem s strokovno vzgojo, nabavo individualnih zaščitnih sredstev itd.

6. Za izboljšanje življenjskih pogojev in dvig življenjskega standarda je treba čimprej urediti vprašanje rudarske menze ter okrepčevalnic po obratih v lastni režiji.

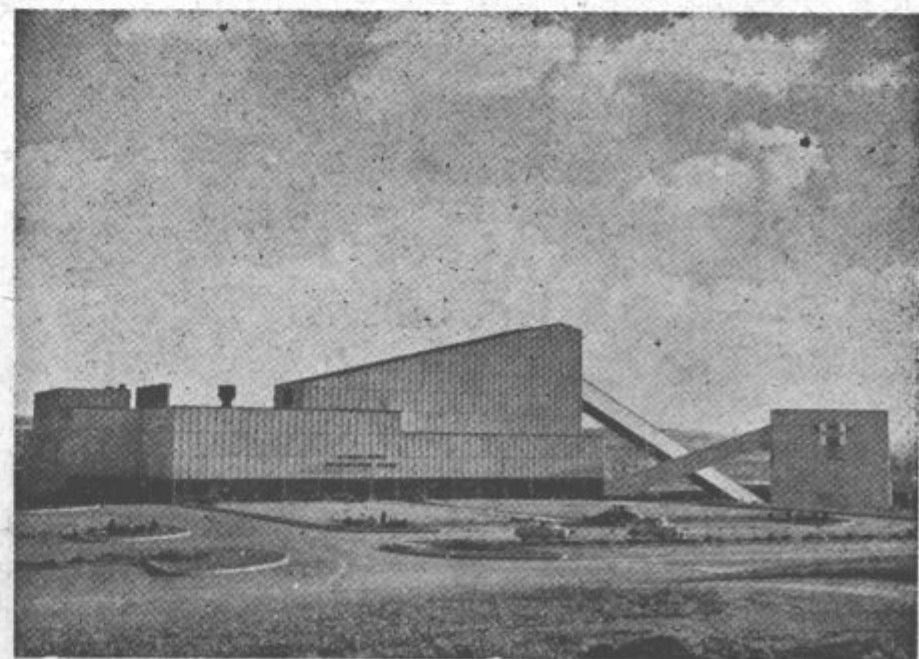
Najti je treba način pomoči individualnim graditeljem hiš, kar bi zelo olajšalo pereči problem stanovanjskega fonda.

Redne letne dopuste je treba izkoristiti v okviru zakonitosti, sindikalna organizacija pa mora skrbeti, da gre na oddih čim več rudarjev.

7. »Velenjski rudar« naj izhaja vsaj enkrat mesečno. Sindikalna organizacija bo moralno in materialno podpirala prosvetno in športno društvo.

8. Članom kolektiva je treba omogočiti, da z ekskurzijami spoznajo gospodarski napredek in prirodne lepote bližnje in daljnje okolice.

9. Za članstvo sindikalne organizacije je treba pridobiti toliko članov, da bo vsaj 90% kolektiva sindikalno organiziranega.

Moderna separacija v nekem ameriškem rudniku.

Naši rudniki in jamski les

Prav sedaj smo na sredini odkupne sezone za jamski les. Do zime mora imeti vsak rudnik dva- do tri mesečno zalogo jamskega lesa, če hoče nemoteno proizvajati in dajati zadostne količine premoga naši industriji, termoelektrarnam, naši železnici in armadi, ustanovam, šolam in individualnim potrošnikom. Zato je vprašanje redne in zadostne oskrbe za jamskim lesom izredno važnosti ne le za rudnike, temveč za vse naše gospodarsko življenje. Tega se moramo zavedati prav vsi, posebno pa naša gozdno-gospodarska podjetja in zadržna trgovska podjetja, ki trgujejo z lesom, ter KZ, ki odkupujejo in zbirajo na terenu za svoja zadržna podjetja jamski in drug les. Prav zato je važno, da vlada na tem področju našega notranjega tržišča solidnost in discipliniranost. Tu ne smemo trpeti nobenih špekulativnih posegov ali poskusov, ker lahko povzročijo nedogledne škodljive posledice vsemu gospodarskemu življenju. Naša skupna dolžnost je, da zatremo takšne pojave že v kalli in brez odlašanja, ne ra še le potem, ko so posledice že tu. Naše gozdno in lesno gospodarstvo mora pri uravnavanju lesnega tržišča in politike cen upoštevati rudnike kot potrošnike jamskega lesa ter vlogo, ki jim gre v našem gospodarstvu. Upoštevati mora, da je cena premoga plafonirana. Če samo to dejstvo zahteva, da jamski les ne sme in ne more biti v lesni trgovini predmet špekulacije ali »komercialne sposobnosti« tega ali onega »lesnega strokovnjaka« ali pa celo sredstvo, s katerim se krije izguba, nastala zaradi bolj ali manj ponesrečenih poslovnih prijemov v podjetju med letom.

Državni sekretariat za gospodarstvo LRS je lansko leto uredil registracijo odkupa in nakupa lesa in ostalih gozdnih sortimentov. Številni nakupovalci so zgineili s terena, stabilizacija tržišča je pokazala prve pozitivne rezultate. Direktorji slovenskih rudnikov so pravilno razumeli ta ukrep naših gospodarskih organov, ko so na svojem sestanku v Trbovljah, dne 1. marca 1953, soglasno sklenili, da ukinejo svojo mrežo nakupovalcev jamskega lesa za vse rudnike v Sloveniji.

Enoten nastop slovenskih rudnikov se je tedaj rodil iz želje, da prispevajo tako svoj delež k stabilizaciji našega lesnega trga.

Na nedavni skupni konferenci direktorjev slovenskih rudnikov v Zagorju so direktorji podrobno analizirali dosedanje rezultate skupnega nastopa za nabavo jamskega lesa in po vsestranski razpravi osvojili naslednje sklepe:

Po Državnem sekretariatu za narodno gospodarstvo LRS izvedena registracija odkupa in nakupa v lanskem letu je pozitiven ukrep za stabilizacijo lesnega trga, čeprav so še primeri, da nekateri KZ ne upoštevajo registracije in »divje« prodajajo jamski les komurkoli. To nediscipliniranost je treba oprejaviti. Oblastni organi naj tem kšilcem registracije odvzamejo pravico odkupa in jo poverijo podjetju, ki je solidno in disciplinirano.

Rudniki odklanjajo uvežbo 3-5% marže na dosedanje ceno 7000 din za m³ franko vagon, ker je neuteleljiva in za rudnike nesprejemljiva glede na plafonirano ceno premoga. Ugotoviti je treba, da večina podjetij iz zadržnega sektorja ne zahteva te marže, ostala podjetja pa sploh ne. So to le redka podjetja iz zadržnega sektorja kot n. pr. Zadržna podjetja Kranj, Maribor, Postojna in Murska Sobota, ki utemeljujejo svojo zahtevo za »občutno izgubo« ali pa celo s tem, češ da zahtevajo povišanje cene KZ kot zbiralci jamskega lesa (Trg. podj. OZZ Maribor). Kolikor ta podjetja res niso sposobna dobavljati jamskega lesa po sedanji ceni, naj se pooblastijo KZ, da izvrše poleg odkupa in zbiranja še prodajo neposredno rudnikom kot njihovi komisionarji.

Državni sekretariat za narodno gospodarstvo LRS naj izvede ponovno revizijo izdanih registracij. Ob tej priliki se naj krog nakupovalcev za grad-

beni les zoži ali celo ukine s tem, da gre tudi ta les do potrošnika iz istega zadržnega podjetja ali gozdnega gospodarstva, kot gre sedaj celozadni in jamski les. To podjetje bo tako razdeljevalo les v okviru družbenih planskih obvez. Takrat ne bo več mogoče izigravati oddaje hlobovine, celuloznega in jamskega lesa pod imenom »gradbeni les« po neplaniranih kanalih kot se to dogaja sedaj.

Okrajne uprave za gozdarstvo naj zaostrijo kontrolo o izdajanju in uporabi izvoznice. Onemogočiti morajo, da bi koristnik z izvoznico za določeni sortiment izvažal druge sortimente. Kontrola s pooblastili za zaplembo bi bila najuspešnejša.

Za prispevke v sklad za obnovo gozdov se naj izdelajo novi predpisi. Pri tem se naj izenačijo prispevki v gozdni sklad za »drug tehnični les« in »gradbeni les« s prispevki za hlobovino smreke in jelke. Tako bo izračun prispevkov in gozdni sklad odločno poenostavljen.

Sekcija za premog pri zvezni industrijski zbornici v Beogradu naj nemudoma prouči predlog naših rudni-

kov o oskrbi rudnikov FLRJ z jamskim lesom v zveznem merilu. Nujno je namreč, da tudi rudniki iz ostalih republik povedo svoje končno stališče do tega problema, ker se vedno preplavljajo njihovi nakupovalci tukajšnje področje, preplačujejo in dvigajo cene jamskega lesu, četudi velja predpis o plafoniranju cene za premog za vse rudnike.

Uprave naših rudnikov so in bodo storile vse, kar je v njihovi moči, da zajamejo vse količine jamskega lesa pri naših prodajnih podjetjih socialističnega in zadržnega sektorja, da si tako omogočijo nemoteno obratovanje, ker se živo zavedajo svoje pomembnosti v našem gospodarstvu. Zajete in dobavljene količine bodo porazdeljene v okviru ugotovljenih potreb na posamezne rudnike. V primeru nezadostnega dotoka jamskega lesa pa bodo rudniki prisiljeni hkrati omejiti ali pa celo ustaviti proizvodnjo.

Ze lansko leto započeto menjalno akcijo premoga za jamski les bodo naši rudniki v bodoče nadaljevali in še bolj uveljavljali. Glavna zadržna zveza za naj to akcijo še bolj kot doslej podpre na vasi.

Ko naši rudniki seznanjajo našo javnost s temi ugotovitvami in sklepi, sprejetimi na konferenci direktorjev naših rudnikov v Zagorju, želimo, da jih dobro prouče naši gospodarski organi in ustanove, zlasti pa vsi tisti činitelji, ki vodijo in delajo v našem gozdnem gospodarstvu. K. V.

obratne naprave, ki jih ti stebri varujejo, izgubile svojo vrednost za proizvodnjo.

Po vsem, kar sem navedel, je bilanca razpoložljivih zalog našega lignita naslednja:

Celokupna zaloga lignita v šaleški kadunji 612.000.000 ton; odšteti stebri za naselja 40.000.000 ton; torej trenutno razpoložljivo največ 572.000.000 ton; stebri ob talnini proti vozi znaša ca. 100.000.000 ton; torej lahko računamo s

skupno zalogo lignita 472.000.000 ton, če se triada ne osuši, oziroma 572 milijonov ton, če bi triado osušili.

K doslej omenjenim izpadom na razpoložljivih količinah našega lignita moramo prišteti še odkopen izgube proti talnini, ki znašajo približno 9% celotne premogovne substance, kar da približno 55.000.000 ton lignita, iz česar rezultira, da ostane za odkop le še 517 milj. ton premoga in to le v primeru, da se bo triada osušila.

Zgodovina Rudnika lignita Velenje

Prva raziskavanja našega šaleškega premogovnega bazena segajo v leto 1873, ko je sudetski Nemeč Franc Mageš navrtal v skoraj skrajnem vzhodnem delu slojišča 177 m g'oboko v tino in ugotovil 102 m krovnih plasti in skoraj 38 m debelo plast premoga. Mageš je predvideval premogovni sloj v šaleški dolini na osnovi izdankov, ki se pojavljajo na večih mestih na skrajnem vzhodnem in severo-vzhodnem delu šaleške premogovne kadunje. Nekaj let kasneje je Mageš prodal svoje rudarske pravice Danielu von Lappu, dunajskemu gradbenemu tehniku, ki je od takratne avstroogrške državne uprave zlicital izgradnjo proge Dravogra-Celje. Šele gradbeni podjetnik Lapp je leta 1884 začel smotrnejše in širokopotezno raziskovati naše premogovno slojišče. Na podlagi njegovih raziskav in dobljenih rezultatov je bil zagnan v sloj 100 m globok šaht v neposredni bližini sedanjega vzhodnega (Rudolfovega) zračnega šahta.

Produkcija, ki je bila pridobljena iz tega jaška, je bila malenkostna ter so premog odvažali z vozovi po najbližji okolici, kasneje pa se je krog odjemalcev razširil že do Celja. Železnice Celje-Dravograd takrat še ni bilo.

Podjetni Lapp je kmalu sprevidel, da z obstoječo kapaciteto ne bo mogel racionalno povečavati svojega podjetja zlasti še zato, ker je bila kvaliteta premoga v tem delu slojišča dokaj slaba. Zato je začel leta 1888 poglobljati bolj proti zahodu nov šaht globine 156 m, sedanji stari šaht, ki nam še danes služi kot izvozni jašek.

Leta 1892 je zgorel prvi šaht, v njegovi neposredni bližini pa je Lapp poglobil in izdelal nov, 90 m globok, še danes obstoječ vzhodni zračni ali Rudolfov šaht.

S tem sem na kratko opisal razvoj velenjskega rudnika, kakršen je bil ob prelomnici stoletja in je z manjšimi spremembami ostal vse do konca druge svetovne vojne.

Z razširjenjem jame proti zahodu od obstoječega šahta se je predvsem iz potreb zračnega pokazala nujnost poglobiti še en šaht. To je bilo napravljeno leta 1896, ko je bil zgrajen sedanji Glišnikov zračni šaht.

Omenil bi še, da je vdova Daniela von Lappa, ki je umrla 1912. leta, prodala rudnik leta 1914 avstrijski državi z vsemi premičninami in nepremičninami. Po končani prvi svetovni vojni leta 1918 je prešel velenjski rudnik v last države SHS za nazivom Državni rudnik Velenje v Velenju, in sicer v sklopu Centralne direkcije državnih rudarskih podjetij v Sarajevu. Za časa okupacije, t. j. od aprila 1941 do maja 1945 je rudnik prevzel okupator in ga uvrstil v sklop E. V. S. (Energieversorgung Süddeiermark A. G. Graz). Leta 1945. je po osvoboditvi bil naš rudnik z nazivom Državni rudnik Velenje vključen v sestav Ministrstva za industrijo in rudarstvo LRS v Ljubljani. Leta 1946. je dobil rudnik sedanji naziv Rudnik lignita Velenje v kompetenci Ministrstva rudarstva FLR Jugoslavije — Generalne direkcije za premog, Beograd, nato pa je z istim nazivom leta 1947. prešel v sklop Ministrstva za industrijo in rudarstvo LRS — Glavne direkcije rudarstva LRS v Ljubljani. V tem okviru je velenjski rudnik ostal do decentralizacije državne administrativne uprave v letu 1950., ko je z Zakonom o upravljanju državnih gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih bil predan v roke kolektiva. S tem je bil tudi v Velenju uresničen davni sen proletariata, da sam unrvljava s proizvodnimi sredstvi. (Se nadaljuje)

Ali poznamo vsi naš rudnik?

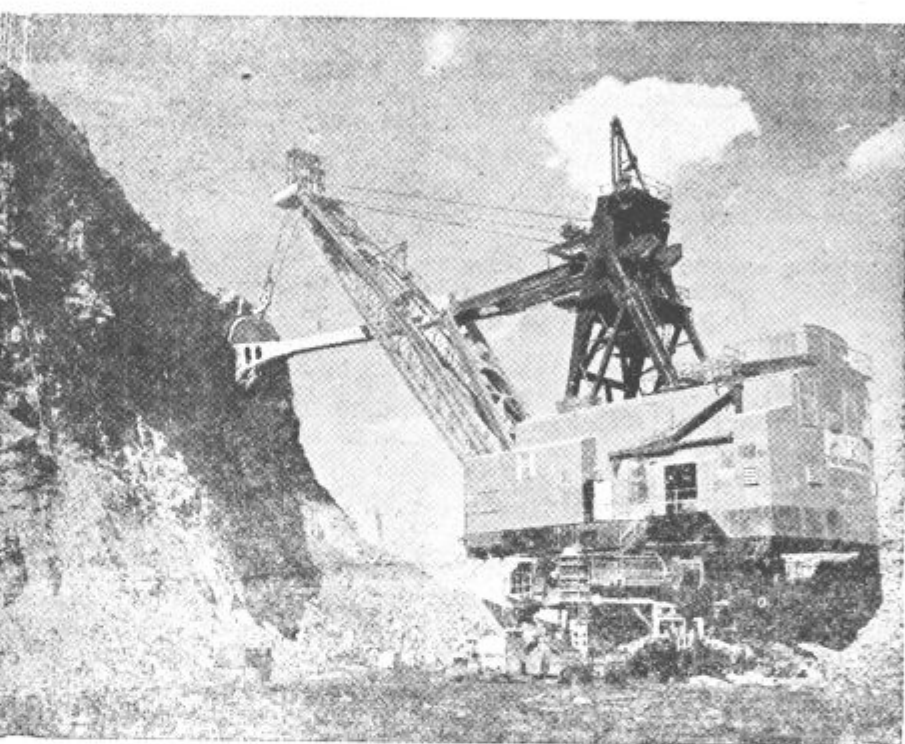
Rudne zaloge

Lignitne zaloge velenjskega rudnika ležijo v približno 8 km dolgi in 1,8 km široki kadunji, ki se razprostira s svojo daljšo osjo skorajda točno v smeri vzhod — zahod, in sicer ozi našega rudarskega naselja Novo Velenje do približno 700 m vzhodno od zdravilišča. Topolišča. Površina kadunje znaša približno 10 milj. m².

Da bi točno določili lego in bogatost sloja, so bila sistematično od vzhoda proti zahodu izvršena globinska vrtanja, in sicer doslej 75 vrtin na površini 5,55 km², kar pomeni, da je v popolnosti raziskano slojišče na nekaj več kot polovici skupne površine premogovne kadunje. Dosedanje vrtnine so nam pokazale, da se sloj lignita nahaja v kadunji v jakosti do 117,6 m. Prerez kadunje v smeri sever — jug kaže hitro jačanje sloja proti sredini ležišča, kjer doseže sloj največjo debelino. Profil vzhod-zahod ima sorodne lastnosti, le s to razliko, da je največja debelina v drugi četrtini, merjeno z vzhoda. Na skrajnem vzhodu je nad slojem debeline 8,9 m le 7 m krovline, v sredini kadunje je 100 m premogovni sloj pokrit s 452 m debelo krovino, v najzahodnejši preiskani točki pa je nad slojem jakosti 42,3 m še vedno 244 m krovline.

Lignit je v sloju pomešan s ksilitom, čigar količina se manjša od vzhoda proti zahodu in je na splošno brez jabolinskih vložkov, ki se pojavljajo samo na skrajnem vzhodu kadunje. Količina lignita v kadunji je izračunana na podlagi mreže trikotnikov, katerih oglišča so položena v vrtnine, oz. tvorijo vrtnice. Ploščine trikotnikov so točno izmerjene, debelino sloja pa so izračunali z aritmetično sredino jakosti sloja, ki so ga dobili z vrtinami. Na ta način je bila ugotovljena kubatura sloja v območju vrtin. Specifična teža lignita je 1,2 toni, kar pomeni, da smo z množenjem prej izračunane kubature sloja s specifično težo, t. j. z 1,2, dobili zalogo našega premoga v tonah. Na področju pa, kjer raziskovanje še ni bilo izvršeno, se je zaloga ocenila na osnovi nekaj vrtin ter se je vzel povpreček debeline sloja, in sicer konkretno 30 m.

Na ta način je bila ugotovljena na 5,55 km², kjer so bile izvršene točne meritve, zaloga približno 40 milj. ton. Na ostalem ozemlju oziroma delu kadunje, ki še ni bil sistematično raziskan, pa je verjetna zaloga 152 milj. ton, torej skupaj 612 milj. ton. Zaradi točnejše ugotovitve verjetne zaloge na še neraziskanem ozemlju je potrebno z

Ogromen bager na dnevnem kopu enega ameriških rudnikov.

novimi vrtinami izpopolniti mrežo trikotnikov in napraviti točen izračun.

Zaloga 612 milj. ton je celotna zaloga lignita v šaleški kadunji, te številke pa ni smatrali za količino, ki jo je mogoče eksploatirati. V tej zalogi so zajeti že varnostni stebri, ki jih bo treba pustiti neodkopane, da se zavaruje železnica, naselja in industrijske naprave.

Šaleška dolina je geološko povsem raziskana. Zaradi ostro začrtane geološke meje šaleške premogovne kadunje v neposredni bližini ni pričakovati nadaljnjih premogovnih nahajališč. Ni pa še preiskana sosednja Savinjska dolina, kjer je bil premog na nekaterih mestih povsem slučajno najden in je torej sklepali, da se ležišča, o katerih jakosti seveda ne moremo vedeti še ničesar, nahajajo tudi v Savinjski dolini.

Kot sem že prej omenil, moramo pri določitvi razpoložljivih zalog premoga upoštevati varnostne stebre, v katerih je odkop ali povsem prepovedan ali pa omejen, v določenih primerih pa časovno pomaknjen v poznejšo dobo.

Med prve, t. j. za odkopavanje prepovedane stebre, spadajo po trenutnih vidikih stebri pod naselji in javnimi napravami, n. pr. pod železnico. V naši dolini uživajo to zaščito Velenje, Pesje, Šoštanj in Topolišča. V naši kadunji je omejeno tudi odkopavanje v stebri premoga ob talnini, ki varuje jamo pred vdori vode iz triade, ki jo tvorijo hribi ob severovzhodnem delu kadunje. Ti hribi so sestavljeni v glavnem iz apnenca, ki je zelo porozen in propuščata vodo ter se lahko predvideva, da se v masivu teh hribov nahajajo večje podzemeljske kadunje, napolnjene z vodo, ki bi, če bi se odkopali sloji, naslonjeni na triado, lahko vdrila v jamo. Varnostni sloj, ki loči naše odkopne revirje od triade vsebuje okrog 100 milj. ton lignita. Ta varnostni stebri pa bo odpadel, če bo ugotovljeno, da ne obstaja nevarnost vdorov triadne vode, oziroma če se bo triada osušila.

Stebri v varstvo industrijskih objektov, kot n. pr. starega jaška z elektrarno, industrijskega tira Pesje — stari jašek ter Pesje — novi jašek, industrijskega tira Šoštanj — novi jašek itd. so le začasni ter jih bo mogoče odkopati, ko bodo našete

Po nepredvidnosti so zaneli požar na Gliškovem jašku

Pri spravilu lesa v jamo zaposleni delavci zunanega obrata Krk Ferdo, Zerdoner Milan in Dobnik Ludvik so v zaprtem prostoru Gliškovega jaška kadili v neposredni bližini vrat v jašek. Iz nerazumljive neprevdnosti je eden od navedenih odvrgel ogo-ek, ki je padel na presušene in z oljem napojene podnice, ki so se vnele. Požar, ki je povzročil le neznatno materialno škodo, je uspelo po sreči kmalu zadušiti.

Če bi se ogenj razširil — kar je bilo le z največjo težavo preprečeno — bi mogle biti posledice nedogledne.

Ta primer naj bo resen opomin vsem članom kolektiva, da se najstrožje držijo požarno-varnostnih predpisov, ker v nasprotnem primeru spravljajo v največjo nevarnost naš rudnik in življenja sotovaršev.

Krivci so bili predani sodišču.

Brutalen izpad

Ob oktobrskem izplačilu smo izplačevali tudi dobiček za I. polletje. To smo opravili tako kot običajno izplačujemo mesečne prejemke. Vsak delavec se mora izkazati z izplačilnim kartončkom, na katerega se pritisne pečat kot potrdilo, da je izplačilo izvršeno. Uslužbenec meznega oddelka, ki izplačuje, je osebo odgovoren za pravilni potek izplačevanja.

Večkrat se dogodi, da kak delavec vzame plačo za enega ali več sotovaršev. Seveda mu ti izročijo kartončke, na podlagi katerih lahko dobi njihove plače. To je velika nepravilnost, ki je uslužbenec meznega oddelka ne bi smeli delati. Po uredbi ne more plače dvigniti nihče drug kot tisti, ki jo je zaslužil. Tudi žena ni upravičena, da dvigne plačo svojega moža, če ji mož ne da pooblastila. To se pravi, da mora vsak delavec, ki poblasti nekoga drugega, da dvigne njegovo plačo, izdati pismo pooblastilo, katerega mora lastnoročno podpisati.

Ker pa je naš rudnik uvedel izplačilne kontrolne kartončke, vsak uslužbenec, ki izplačuje, tvega sam, če izplača nekemu brez izplačilnega kartončka.

Navedenega dne je prišel po izpla-

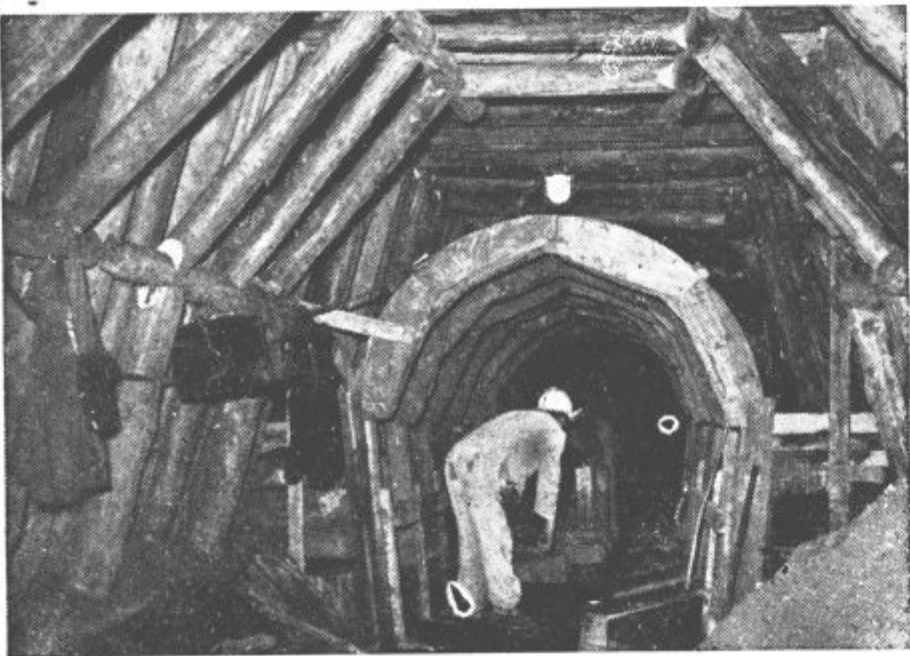
čilo viška tudi delavec Franc Jovan, doma iz St. Janža. Izplačilnega kartončka ni imel, zato mu je šef meznega oddelka tov. Jože Tekavec izplačilo odklonil. Jovana je to ujezilo ter je tov. Tekavca prostaško napadel z besedami: »K... a hudičeva, meni ne izplačaš, prasica, jaz sem dal čas na rudniku, kot si pa ti! Take prasce imamo v pisarni! Take svinje nam obračunavajo plače.«

Vsi navzoči so strmeli nad prostaškim in žaljivim izpadom, Jovan pa je še naprej kričal in zmerjal. Med ostalimi je tudi dejal: »Ti svinja si mi požrl 9000 din.« Tekavec je navzočim delavcem pojasnil, da je Jovan pred nekaj meseci prišel in zahteval, naj Mihl Gmajnarju ne izplačajo zasluzka, češ da mu Gmajnar dolguje 18.000 din.

Razumljivo je, da brez odločbe sodišča ni mogoče nikomur zadržati ali zapleniti zasluzka, zato mu tega tudi Tekavec ni mogel narediti.

Mislimo, da spada ta primer pred disciplinsko sodišče, ki naj bi s primerne kaznjivo poučilo suroveža, kje so meje dovoljenega in s tem preprečilo, da bi se podobni primeri v bodoče še kdaj dogajali.

J. T.

Delo na investicijah v velenjski jami.

Delo RK v Velenju

Letos v mesecu septembru se je organizacija RK preoblikovala. Tako se je okrajni RK razdelil v mestne, občinske in vaške RK. Delovanje posameznih odborov seveda zato ni manjše. Samo povezanosti na podeželju je manj.

Velenjski RK nadaljuje svoje delo pod vodstvom odbora, ki je bil izvoljen v septembru. Velenjska organizacija RK ima okrog 350 članov, kar je pri takem številu prebivalcev odločno premalo. To je organizacija, ki mora dvigniti zdravstveno raven prebivalstva, se boriti proti tuberkulozi, proti pijančevanju, skrbeti za varnost pri delu itd. Organizacija RK je vnesla v svoj delovni program tudi propagando za prostovoljno dajanje krvi v transfuzijske namene. Zato mora z RK delati vse ljudstvo. Na žalost pa je precej članov RK, ki mu je vse delovanje v tem, da plača letno članarino, še to morda z negotovanjem, vse ostalo pa ga prav nič ne zanima. Tak odnos do RK ni pravilen. Vsi člani naj pomagajo, kadarkoli in kjerkoli je to mogoče. Le povezani člani in odborniki bodo mogli opraviti tako veliko delo.

Letos naša organizacija RK zbira tudi jabolka in jih pošilja v kraje, kjer so jih otroci željni. V Velenju samem, ki je skoraj izključno industrijski kraj, smo nabrali približno 30 kg jabolk. Pri-

zadevnejši je bil St. Ilj, ki je zbral okrog 1000 kg in Skale, kjer so jih nabrali 300 kg. Ta jabolka so že odpotali na mestni RK v Soštanj, od koder jih bodo poslali, tja, kjer je potreba.

V tednu RK so odbornice obiskale nekaj tuberkuloznih bolnikov po domovih, da jim z dobro besedo prinesejo malo razvedrila. Odborniki so zbrali tudi podatke o vojnih invalidih in sirotnih ter se pozanimali za njihovo socialno stanje.

V tednu RK je dr. Leopold Budna predaval »O boleznih žlezc«, ki ga je obiskalo okrog 30 ljudi. Poslušalci so z zanimanjem sledili predavanju, kar je bilo razvidno iz diskusije.

Dne 17. IX. t.l. se je pričel nadaljevalni tečaj RK za žensko mladino, ki ga obiskovala tečaj že lani. Kljub dobri organizaciji se je letos odzvalo komaj 10 deklet od 22 lanskih. Kje je vzrok? Res je, da je nekaj deklet po raznih solah izven Velenja, nekaj je letos poročenih, vendar tako znižano število ni opravičljivo. Letos se obravnava zdravstvena zaščita nosečnic, novorojenčkov in dojenčkov, pouk o zakonu in družini, nega bolnika doma, prva pomoč itd. Nerazumljivo je, da se taka dekleta in mlade poročene žene tako malo zanimajo za vse to, kar jim bo danes ali jutri v pomoč. Upajmo, da je samo začetek tako slab. M. J.

Spoznajmo škrlatinko

V Velenju je nastopila epidemija škrlatinke. Zato so me prosili, da vam napišem nekaj o škrlatinki o njenem poteku in o zdravljenju te »otroške« bolezni. To v naše pomirjenje, ker poznani sovražnik ni več nevaren, in v opozorilo, da te kožne bolezni vendar ne »emljete prelahko.

Povzročitelj te otroške bolezni je posebna klica s prav določenimi lastnostmi. Vedeti je treba, da ima lahko vsakdo v grlu te povzročitelje, ki jih potem pri govornju trasi, ne da bi vedel, da je kliconosec. Največkrat je torej kapljična infekcija vzrok — to se pravi: Kadar komu kaj posebno važnega pripovedujemo, je lahko v zraku, ki

ga pri tem izdihamo v smeri poslušalca, nešteto kapljic, ki morejo vse vsebovati klice škrlatinke. Čemu? Zato, ker imamo v grlu mandelj, kakor jih imenujemo, in ki so sedež — gojišče klic, ki se tu razvijajo. Poleg tega prenašamo te klice s predmeti, igračkami, hrano in seveda tudi s poljubljanjem.

Vedeti morate, da je bolnik kužen ves čas svoje bolezni in še dalje časa po bolezni. Seveda se bolezen ne pokaže takoj po okužitvi, temveč v 1—7 dneh.

Mnoge bo namreč pomirilo dejstvo, da so novorojenčki in mlajši dojenčki odporni proti tej bolezni. Najraje pa napade škrlatinka otroke od 2—10 leta.

Otroci in otroške posvetovalnice

Včasih so govorili o ptičkih brez gnezda, o otrocih, ki so zaradi kakršnih koli pogojev izgubili svoje starše, ali pa so starši pozabili, da morajo skrbeti zanje. Ti otroci so živeli svoje potepuške življenje, brez nadzorstva in brez pomoči so jadrili skozi svojo mladost in dostikrat končavali svoje neurejeno življenje v ječah ali pa v najboljševalnih zavodih. Brez zaščite in brez prave vzgoje so bili prepuščeni samim sebi, ali pa so bili dobro uporabljeno orodje v rokah starih, že prebranih potepuškov, ki so znali te otroke izkoristiti za svoja umazana početja. Namreč tudi sodnik za mladinske kriminalne vedno omahuje v tem, koliko je bilo v otroku, ki je zagrešil kaznivno dejanje, res prave osebne krivde in koliko so krivi predvsem starši, vzgojitelji, okolica ter celotni družinski sistem, ker ni bilo pravočasno potrebnih ukrepov in načinov, da bi vzgojili mladino v zd'avn narod, ki naj bi bil nosilec vseh tistih odlik, ki so potrebne za telesno in moralno zdrav človeški rod. Preveč je te problematike, da bi se spuščal v vse podrobnosti pravilne nege in vzgoje. Kajti nobena knjiga ne bi mogla objeti vsega ogromnega bogastva, ki ga nudijo otroci s svojim začetnim življenjem in vpeljanjem v življenje zrelih ljudi. Zavedati pa se moramo, da so otroci tisti stebri države, ki bo prevzel nase vso odgovornost naše države v bodočnosti, in še nekaj, da bomo v svojih onemoglih letih dobili vrnjeno za svoj trud le toliko, kolikor bomo vložili danes dobre volje, trudov in naporov v nego in vzgojo svojih otrok.

Ali je kaj lepšega na svetu kot v krogu družine opazovati mlado življenje, ki se že kot neobjeljen novorojenček bori z vsemi svojimi močmi za svoj obstanek, obenem pa z jokom in pozneje s smehom napolnjuje vso svojo okolico?

Ni preveč rečeno, če ponovim že tolikokrat napisano mišljenje, da so otroci v družini kot sonce, ki napolnjuje vse kotičke domače družine. Ali ne čutimo vsi v družini, ki je brez otrok, da manjka nekaj velikega, pa če so stanovanja še tako moderno opremljena? Ali se ti ne zdi, da diha od vseh strani in iz vseh kotov nekak boleč odtok: pri nas ni pomladi, pri nas ni sonca, pri nas ni mladosti, ker ni zvedavih otroških oči in ni smeha z brezskrbnih otroških ustnic. Pa saj vemo, da je brez sonca tako tiho in mrtvo in da se počutimo vse preveč stare. Vsi se zavedamo, da imajo tudi majhni otroci velike zahteve in si morajo starši velikokrat v marsičem prikrjati, da le niso otroška usta lačna in da zima ne prodre do njihove občutljive kože. Vsi poznamo matere in očete, ki so jim otroci povzročili premočne gube na obrazu in da so starši morali velikokrat brez besed skloniti svoj hrbet samo zato, da so otroci lahko večerjali in sanjali lepe sanje. Vendar smo naredili malo, če smo samo nasitili te ključke, nismo pa se

zazrli v otroške oči, ki dostikrat toliko prosijo, da bi bili z njimi nežni in dobri ter bi prislunili tem majhnim srčkom in možgankom, ki tako hrepenje tudi po materini in očetovi ljubezni. Prav nežno se moramo skloniti, da razumemo vse tiste majhne želje in hrepenja, ki se v teh srčkih kuhajo, vrejo in kipijo v objem pravilne nege in vzgoje svojih otrok.

Ko je mati porodila otroka in ga prvokrat poljubila na umita lička, je razdelila svoje življenje napol, polovico ga je namreč poklonila otroku. Nobena materina minuta ni več popolnoma njena; pa če je kdaj še tako daleč od svojega otroka, ji kljuje v srcu nemir in bojazn, kako neki je sedaj z njim.

In ne bi rad govoril o tistih majhnih grobovih in pretresljivih bolečinah, ko mati polaga na tak grob cvetje, vlažno od solz ki zastoj kljuje, da bi se življenje zopet povrnilo v njen objem.

Pa ne samo matere, tudi očete so tisti, ki izpolnjujejo družinski krog, in ne bi bilo prav, če ne bi tudi očetom priznali vsega truda napora in ljubezni, ki jo morajo vlagati v svojo družino. Očete ljubijo po svoje. Kolikokrat morajo krepkeje stisniti svoje orodje in kolikokrat delajo pozno v noč ter si krajejo čas od svojega spanja, da bi družina ne trpela pomanjkanja. Sicer so se danes tudi žene pridružile svojim možem, da s skupnimi naporom lahko režejo debelejšo koso kruha vedno odprtih otroških ustecem.

Ptičkov brez gnezda bi danes pri nas ne bi smelo več biti. Z ničemer se ne morejo starši opravičiti, če so njihovi otroci prepuščeni samim sebi, če njihova usteca zastoj prosijo kruha, če njihove očke zastoj iščejo ljubezni. Z ničemer se ne moreta opravičiti pomanjkanje in beda tam, kjer starši sproščajo svojo živalsko razbrzdanost po zakajenih gostilniških prostorih, otroci pa doma lačni in v temi pričakujejo novih preprirov, ko se bodo ti starši vrnili. Za vsakega pridnega je pri nas dela dovolj in ne bi smelo biti otrok, ki bi lačni prosjajali kruha. Tudi država je s svoje strani priskočila na pomoč bodisi v obliki raznih dajatev, uslug in podobnega ter skuša družinam pri težki nalogi nege in vzgoje otrok na vse načine pomagati.

In prav o enem takim ukrepu sem imel namen spregovoriti, namreč o otroških posvetovalnicah. Otroške posvetovalnice so ustanove, kjer naj dobijo matere najpotrebnejše nasvete oziroma navodila za pravilno nego in prehrano svojih otrok ter podatke o njihovem napredovanju. Te ustanove so še mlade. Pravzaprav so nastale šele po osvoboditvi, vendar opažamo, da bodo počasi prodrle v življenje in da bo vsaka mati smatrala za potrebno da bo redno s svojim malčkom obiskovala posvetovalnico. Da so otroške posvetovalnice še daleč od svoje idealne in misli, je več vzrokov. Eden velikih vzrokov je tudi prejemajna zainteresiranost prebivalstva za take ustanove. Matere še niso toliko

Prebolela bolezen pušča tudi imunite- to, t. j. odpornost proti novi okužbi.

Škrlatinko spoznamo po naslednjih znakih: Bolezen srednjega in težkega poteka se začne naglo; z glavobolom, zvišano temperaturo, bruhanjem in z bolečinami, ki so podobne bleččinam ob angini; žrelo je močno rdeče in oteklo, mehko nebo je pegastordeče, jezik je belosivo obložen, ki se 2. ali 3. dan očisti in postane malinasto rdeč. Po 1—3 dneh, včasih po 4—6 dneh, se pojavi škrlatični izpuščaj, ki je sestavljen iz gosto posutih pegic — velikosti bučkine glave — in so nekoliko dvignjene, tako da se koža pod prsti čuti mehko hrupava — baržunasta. Teh izpuščajev pa je največ na pregibih kože. Po obrazu, ki je ves rdeč, jih ni, le zgornja ustnica je zelo bela. Upoštevati morate, da je izpuščaj lahko lahen ali močan in da more trajati nekaj ur ali več dni. Temperatura gre nekako vzporedno s težavami v grlu in po enem tednu pade na normalno. Končni znak vsake škrlatinke je luščenje kože po vsem telesu.

Naj vas opozorim, da ne smete posvetiti manj pozornosti tistim pacientom, katerih bratci ali družina je prebolela škrlatinko, in jih boli samo grlo, nimajo pa niti temperature niti izpuščajev. Možna je, da je povzročila to angino klica škrlatinke, pa ni bila dovolj močna, da bi se razvila v vsej moči. Škrlatinka torej lahko poteka v obliki, ki je le malo opazna, paziti pa je treba, da se otrok znova ne prehladi in postane tako še manj odporen. Zdravljenje škrlatinke se vrši v bolnišnici običajno 7 dni. Tu jih zdravijo s penicilinom in s sredstvi, ki so potrebna. Nato morajo doma 1 teden strogo mirovati in se še naslednjih 14 dni čuvati pred večjimi napori.

Današnji način zdravljenja je povzročil, da pri pojavu škrlatinke ne zahtevajo več karantene — hišnega zapora za svoje — niti zapora šol ali prepovedi združevanja.

Moram pa opozoriti, da lahko zbolijo tudi otroci, ki so imeli škrlatinko, v najkrajšem ali daljšem času za vnetjem srednjega ušesa, revmatizmom ali podobnim, in da je treba zdravniku povedati, da je pacient prebolel škrlatinko in kdaj jo je prebolel.

Upam, da bodo te vrstice pomirile preveč zaskrbljene; malim pacientom pa da bodo pripomogle k pravilnemu zdravljenju in k popolni ozdravitvi. Dr. Prejac

Prva seja novega upravnega odbora rudniške sindikalne podružnice

Dne 24. novembra se je novoizvoljeni upravni odbor naše sindikalne podružnice sestel na svoji prvi seji.

Izvoljen je bil nov izvršni odbor, ki je ostal z ozirom na lansko leto neizpremenjen. Vse funkcije so bile ponovno poverjene starim, preizkušenim sindikalnim delavcem. Tudi leto bodo našo podružnico vodili predsednik tov. Močilnik Tone, podpredsednik Uranjek Karel, tajnik Mavsar Rudolf in blagajnik Kovačič ing. Ljubo.

Upravni odbor je sklenil, da je treba temeljito poizveti delo pododborov, ki v preteklem letu niso zadovoljivo izvrševali svojih nalog. Za vsak pododbor je bil imenovan en član uprav-

nega odbora, ki bo odgovoren za pravilno delo pododborov. Občni zbori pododborov morajo biti do 15. decembra 1955.

Mnogo so diskutirali o strokovnem dvigu kadrov po splošnoizobraževalnem tečaju, ki ga bo priredila »Svoboda« in po strokovnih tečajih. »Svoboda« je pri organizaciji tečaja treba nuditi vso možno pomoč in podporo.

Na prihodnji seji, ki bo 1. decembra, pa bo upravni odbor razpravljal o delovnem načrtu za prihodnje leto, obravnaval bo pravilnik letnih dopustov in podrobno analiziral vse probleme, ki so v zvezi z dvigom strokovne ravni našega kolektiva.

Neuspeh na aprilskem festivalu je bil zelo vzpodbuden

Dne 17. aprila t.l. smo imeli v Velenju kulturnoprosvetni festival rudarskih »Svobod«. Na tem festivalu smo se lahko vsi prepričali, da je kulturnoprosvetna dejavnost slovenskih rudarjev na visoki stopnji. Nastopale so godbe na pihala, orkestri, dramske sekcije, pevski zbori itd.

Tudi naši velenjski rudarji so nastopili in pokazali, da se kolektiv trudi, da bi se čimbolj dvignil na kulturnoprosvetnem torišču. Za ta trud smo dobili lepo priznanje, saj se je naša dramska sekcija pri ocenjevanju uvrstila na drugo mesto. Toda žal, le dramska sekcija...

Vkljub temu, da smo dosegli na festivalu lepo priznanje, smo nekateri občutili, da smo na tem festivalu poleg priznanja doživeli tudi neuspeh. Neuspeh mislim zato, ker nismo bili organizacijsko toliko sposobni, da bi nastopili s pevskim zborom. Nastopil je sicer naš pevski odtet, ki je za svoje izvajanje dobil tudi priznanje, vendar je bilo človeku težko pri srcu, ko je videl, da drugi številčno mnogo šibkejši kolektiv nastopajo z močnimi pevskimi zbori. Naš kolektiv, ki je številčno zelo močan, saj šteje preko 2100 delavcev in uslužbencev, pa je nastopil samo z otketom.

Ta pomanjkljivost nas je vzpodbudila in takoj po festivalu smo v okviru sindikalne podružnice začeli zbirati prijave za pevski zbor. Kmalu smo imeli preko 100 prijav. Pogovorili smo se s povevodjo tov. Beuermannom, ki je takoj in rade volje pristal, da nas bo vodil. Sklicali smo sestanek vseh prijavljenih in imeli 31. maja t.l. prvo vajo.

Naš prvi nastop s štirimi pesmimi je bil že 3. julija, na praznik ručarjev. Vsi poslušalci so bili ob uspešnem nastopu prijetno presenečeni. kajti niso si predstavljali, da bi se mogel številčno tako močan zbor v tem kratkem času že česa naučiti. Prestali smo ognjeni krst. Pevci so bili zelo zadovoljni, ker so dobili od poslušalcev priznanje, ki ga v toliki meri niso pričakovali. To jim je dalo novega poleta.

Takoj po rudarskem prazniku smo se dogovorili, da bomo še marljiveje vadili ter se začeli pripravljati za koncert. Pevski odbor in povevodja tov. Beuermann pa so sestavili program.

Najtežavnije pri vajah je bilo, da je večji del pevcev bil zaposlen v treh

izmenah, zaradi česar se jih ni mogel redno udeleževati.

Tudi pevci, ki so zaposleni v Termoelektrarni, na železnici in drugod, so zaradi svoje službe imeli težave pri rednem obiskovanju vaj.

Neredno posejanje vaj je bilo krivo, da smo morali vaditi dalj časa.

Kljub vsem težavam je naš pevski zbor imel svoj prvi koncert 10. 9. 1955 torej po dobrih treh mesecih obstoja. Res je, da so v izvajanju bile še pomanjkljivosti, ki se bodo morale v nadaljnjem delu odpraviti, vendar je to velikanski uspeh, posebno zato, ker ga je naš pevski zbor dosegel v tako kratkem času. Dobri volji in požrtvovalnosti pevcev, delavnosti obeh glasovnih vodij, tov. Janka Lukmana in Ludvika Glavnika, ter izredni požrtvovalnosti pevovodje tov. Riharda Beuermann, gre zasluga, da smo dosegli tak uspeh.

S koncertom smo nastopili, tudi v Ravnah na Koroskem 1. oktobra t.l. ter v zdravilišču Topolšici 6. novembra t.l.

V Ravnah in v Topolšici smo za svoje izvajanje želi vse priznanje.

Sicer smo v kratkem času svojega obstoja preživeli majhno krizo, ki pa ni imela posebnih posledic. Nekaj pevcev je zapustilo naš pevski zbor, vadi pa je začelo nekaj novih. Ne vem, kaj si predstavljajo tisti, ki so nas zapustili. Ali mislijo, da se bo naš pevski zbor razšel, če ne bomo imeli njih? Vprašal bi jih, če smatrago ignoriranje ali morda celo miniranje pevškega zbora za kulturno dejanje. Morda mislijo, da bi morali imeti v družbi neke predpravice, če sodelujejo v pevskemu zboru? Če mislijo tako, potem je bolje, da so nas zapustili. Naš pevski zbor ima dovolj poštenih tovarišev, ki hočejo s svojim glasom in pesmijo doprinesiti delež k skupnim naporom za kulturni uspeh našega delovnega človeka.

Trdno sem prepričan, da se bo naš pevski zbor izpopolnjeval, da se bo kvalitetno in številčno še dvigal, ker stoji na zdravih temeljih. Naši pevci, dasiravno kot pevci mladi, imajo izredno veselje do petja, to pa nam je porok, da bomo v bodoče — če bo potreba — nastopili z drugačnim številom, kot smo nastopili 17. aprila t.l.

Pogled v „Dom cicibanov“

Zapuščen izgleda čez dan »Dom cicibanov«, odkar so se naši najmlajši odselili v druge primernejše prostore. Samo napis nad vhodom, osamele gugalnice in vrtljak na poznem jesenskem travniku nam nemo govore, da je bil tu še pred nedavnim paradiž naših cicibanov.

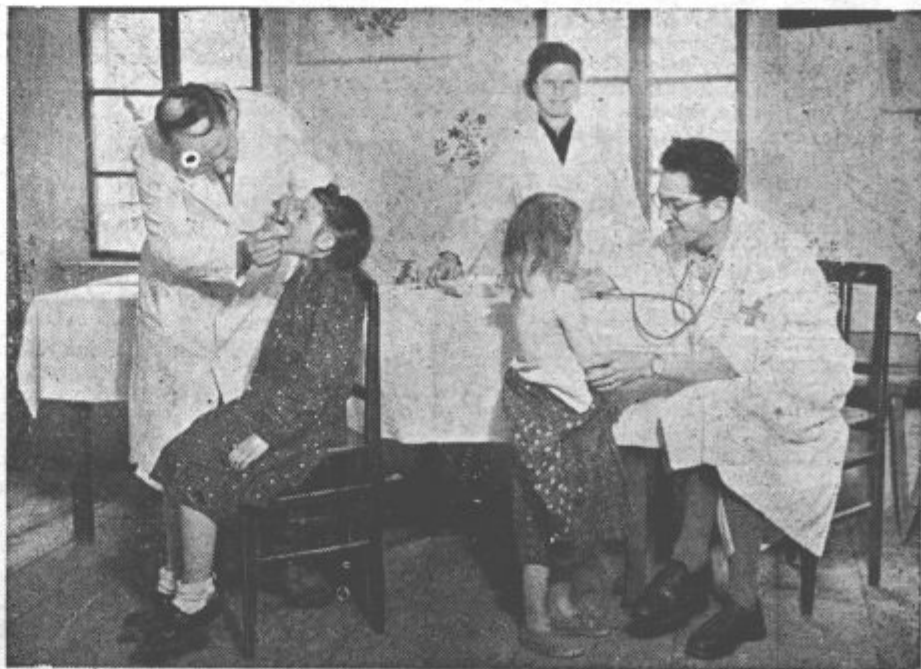
V večernih urah zažare v prostorih luči, okrog zgradbe odmevajo akordi harmonike, v nekdanji »Dom cicibanov« prihajajo odrasli fantje in dek-

ta, žene in možje. Kaj se le tu dogaja? Naše DPD »Svoboda« je osnovalo folklorno skupino, ki pod spretnim vodstvom tov. Branke Mravljakove vsak torek od 17. do 19. ure vežba narodne ples in se pridno pripravlja za samostojen nastop.

Petnajst parov mladih ljudi prestavlja svoje nožice. Koroški narodni ples sledi makedonskemu kolu, na resnih obrazih vidimo voljo, da bi čimprej obvladali ritmične gibe narodnih plesov. Salejev Jožek pa vleče harmoniko, pridno in neumorno in ga skoro ni videti izza njegovega ogromnega instrumenta.

Prijatelji umetnih plesov — pridite pogledat — morda tudi vas pritegne veselje med plesalce.

Ne samo v torkih, tudi v petkih je živahno vrvenje v tem domu. Harmoniko je zamenjal enostavnejši tralala, ki pa se tako neumorno ponavlja, da nas radovednost le spravi v dvorano. Ugledamo znane obraze: tov. Dominkova daje takt — dlan ob dlan — ena dva tri — štiri, instrument je še vedno: tral-la-la po znanih napevih. Tako dela baletna skupina 25 deklic, ki so nasa že nekajkrat razveselile s samostojnimi celovečernimi nastopi. Se vedno so tu Milka, Emica, Sonja, Greta, Janka in še toliko drugih, ki nastopajo že od lanskega leta ter mnogi učenci, ki so se vpisali šele letos. Tov. Dominkova upravljeno toži nad osamljenostjo pri njenem delu, nezadostnimi rekviziti, najpotrebnejšo glasbo. Zeli si v okvir DPD Svobode. Kdo ve, če bo tam res bolje. Nekaj pa je vsekakor potrebno storiti. Toliko upornosti v delu, toliko volje in ljubezni do koreografije, ki so jo te deklice pokazale na svojih nastopih, prav gotovo ne smemo pustiti usahnuti.

Ekipe velenjskega RK — dr. Budna, tov. Tratnik in zaščitna sestra pri teaterskem delu.

šport

Kaj je vzrok?

Vendarle je uspelo

Rudar jesenski prvak vzhodne slovenske lige

Letošnje jesen so bili naši nogometaši v zelo nestalni formi, kar je številnim ljubiteljem nogometa v Velenju povzročalo mnogo skrbi. Kako tudi ne bi?

Ze v prvi tekmi je novinec in nedvomno najslabše moštvo v skupini — Partizan iz Ljutomer — v prvih minutah igre vodil proti Rudarju z 2:0. Res je, da so naši napadatelji kasneje napolnili mrežo gostov kar z osmimi zgoditki, vendar pa je moštvo zaigralo tako raztrgano in nezrelo, da je bil vsak pesimizem popolnoma umesten.

Vsi smo pričakovali poraz v Starih proti večnemu rivalu Kovinarju. Vse prognoze so stale v korist kovinarjev. Toda naši »knapi« so prekosili najbolj optimistična pričakovanja ter v premočni igri gladko opravili s sodnikom Plibeškom in stranski sodnikom Ambrožem »ojačane« Storičane s 5:3.

V Brežicah so »zablesteli« le na trenutke, vendar pa jim je s pičlim rezultatom 4:3 uspelo pobrati ves izkupiček. Hudar in sam štirikrat pretrsel mrežo nasprotnika.

V tekmi proti »Proletarcu« v Zagorju, ki bi po vseh teoretskih propozicijah morala odločiti jesenskega prvaka, se je Rudar popolnoma zatajil. Posebno ožja obramba z vratarjem na čelu. Sreča, da nasprotnik ni bil najbolje razpoložen. Kljub temu pa rezultat 1:4 pove vse.

Tudi proti metalurgom iz Kidričevega je močno škripalo. Posebno v napadu, kjer je naš kvintet kar tekmoval v slabšem odkrivanju, netočnem podajanju in nesmiselnem streljanju. Z enim točnim udarcem z glavo je Sine pobasal obe točki s pičlim rezultatom 1:0. Celovrstno stoostronsko priljubljenost pa naši napadatelji niso izkoristili. Da je naša mreža ostala nedotaknjena, se imamo zahvaliti le solidni ožji obrambi z neumornim Fliserjem na čelu. Tudi Vrečar je imel priložnost dokazati, da nekaj zna, če hoče. Igral je v »avstrijski formi«.

Krize ni hotelo biti konec, kar so verjetno z velikim zadovoljstvom ugotovili tudi mariborski kovinarji, ki so po igri v polju in priložnostih pred njihovim svetiščem sodeč, plačali z 1:4 svoj zapitek zelo poceni.

Po tistem smo upali na ugoden rezultat v Račah. Toda s 5:0 za nas fantje

nad vse prijetno presenetili. Tega rezultata ni nihče pričakoval. Prav tako ne vseh grdih dogodkov, ki prav gotovo ne delajo časti našim gostiteljem, računemu Partizanu, niti našemu sportu. Pozabimo na to! Ob spomladanskem gostovanju v Velenju bomo tovarišem iz Rač pokazali, da smo boljši gostitelji in športniki — predvsem pa, da smo jih pri vzgoji športne publike precej prehiteli.

Odlični vratar in neefekten balet našega napada sta simpatičnim in borbentim Ftujčanom pripomogla, da so zapustili naš lepi stadion z zelo častnim porazom 1:2. Vse nade za prvo mesto bi s tem bile pokopane, če ne bi štorskim kovinarjem uspelo, da so poleg prejetih šestih nasuli našim stanovskim tovarišem iz Zagorja kar štiri gole in jim s tem močno pokvarili razliko v golih. Hvala ti, »Kovinar«! Mnogo smo ti dolžni, vendar upamo, da ne boš v spomladanskem srečanju ob Jezeru od nas zahteval, da se ti revanžiramo s kako točko. Preveč bi bilo.

Preostali so še v zmago prepričani celjski železničarji. Sicer nam bi zadostovala minimalna zmaga, toda — žoga je okrogla. Uspelo je. Po mlačni igri in mršavem rezultatu 0:0 v prvem polčasu so knapi po odmoru zagrabilii stvar za res in... podvezni reprezentant Ograjšek je štirikrat pobral žogo iz mreže, kamor so mu jo ljubeznivo servirali Hudar in dvakrat ter Ivenčnik in Zagorc. Miki je imel slab dan in kljub vsemu prizadevanju ni našel Ograjšku primerne zapovitve. Potolazi se, Miki, saj še ni vseh dni konec! Pa spomladi ob »Jezeru«. Levji delež za uspeh ima pravilno postavljena taktika tov. Jakaše in dobra igra vsega moštva (samo v drugem polčasu!), predvsem Črešnika, ki je dal eno svojih najboljših iger.

Jesenska tablica izgleda takole:

Rudar	9	8	0	1	34:14	16
Proletarec	9	7	2	0	34:16	16
Aluminij	9	5	1	3	25:14	11
Brežice	9	5	1	3	29:19	11
Kovinar (Store)	9	5	1	3	26:21	11
Kovinar (Mrb.)	9	3	2	4	25:18	10
ZSD Celje	9	2	2	5	21:34	6
Drava (Ptuj)	9	1	2	6	14:19	4
Partizan (Rače)	9	2	0	7	12:23	4
Partizan (Ltn.)	9	0	1	8	11:53	1

Tudi v Velenju bo letos smučarski šport zaživel

Sportna dejavnost se je po izgradnji stadiona razmahnila v pospešenem tempu. Koliko je mladine, ki igra vsak dan nogomet na igrišču, pa tudi druge športne panoge kot odbojka, košarka, lahka atletika itd. se razvijajo. Vključuje se vedno več članov in s tem krepje zdrav razvoj naše mladine.

Za razvoj športa poleti so torej že ustvarjeni temelji, dočim za razvoj zimskega športa do sedaj še ni bilo dovolj storjenega, pa čeprav je zanimanje zanj med našo mladino zelo veliko. Zato se je letos resneje pristopilo tudi k reševanju tega problema. V okviru SD Rudar se je osnovala smučarska sekcija, ki bo vključila vso mladino, ki se zanima bodisi za alpsko smučanje, smučarske skoke ali teke. Sele na ta način bo mogoče organizirano izvesti razna tekmovalna in se udeležiti različnih prvenstev, kar bo omogočalo dvig kvalitete v pospešenem tempu.

Na iniciativo tov. direktorja Zganka Nestla se je pristopilo tudi že k gradnji 40 in 20 metrske skakalnice. Z dograditvijo teh objektov bo zelo ustrezno naša mladina, pa tudi vsem ostalim, ki bodo sigurno z užitkom in občudovanjem gledali drzne fante, kako se bodo pogumno poganjali v globino. Imeli bodo doma priložnost občudovati to, kar je dosedaj večina videla le v filmih. Dovolj je že sedaj v Velenju mladih fantov, ki so izkoristili vsako priložnost in trenirali v Šoštanj ter si pridobili osnovno znanje. Na gimnazijskem prvenstvu, ki je bilo to zimo na Mozirskih planinah, so se v močni konkurenciji že kar dobro odrezali. Letos, ko bodo možnosti za treniranje doma, bodo nedvomno še boljši.

Skakalnici bosta zgrajeni na prostoru, ki ima zares idealno lego, in sicer v kotanji pod gradom za vilo Bianco, komaj dobrih 50 m oddaljeno od glavne ceste. Pobočje je obrnjeno proti severu in se tu sneg zelo dolgo drži. Posebno ugodno za publiko pa je, da je ta kotanja nekakšen naravni amfiteater in bodo gledalci v polni meri prišli na svoj račun, saj bodo s skoro poljubnega mesta lahko zelo dobro opazovali skakalca od vrha zaleta do konca izteka. To je ugodnost, ki jo ima le malokatera skakalnica. Posebno dobro pa se bo dalo opazovati skoke z gradu. Sploh daje pojava gradu in izza njega porajajoče Nove Velenje s temnimi gozdovi v ozadju izredno mičnost pogledu z vrha zaleta in bo verjetno skakalnica tudi poleti zelo obiskana sprehodna točka.

Da bosta skakalnici pomnilni precejšnjo pridobitev za Velenje, verjetno ni potrebno posebej omenjati. Toda delo je šele na začetku, dosti truda bo še treba vložiti in tudi garati, da bosta

skakalnici pred zimo gotovi. Ni mala stvar graditi takšen objekt, vendar ob vsestranski podpori vseh podjetij v Velenju — posebno rudnika — in vse mladine, pa tudi ostalih delovnih ljudi, katerim je pri sreči razvoj Velenja, bomo sigurno uspeli in nas sneg ne bo presenetil na napol gotovi skakalnici. Vsakdo, ki bo žrtvoval kakšen prost popoldan na izgradnji, bo lahko imel pozimi, ko bo gledal, kako skače mladina, prijetno zavest, da je tudi on prispeval svoj delež k temu razvoju.

Kot omenjeno, lega skakalnice je zelo ugodna, toda profil terena je drugačen, da bo treba izvršiti precej zemeljskih del, da se zagotovi zadostna varnost skakalcev. Samo v spodnjem radiusu je potrebno izkopati preko 3000 kubičnih metrov zemlje, kar predstavljata tudi za buldozer precej dela. Tudi vrh zaleta bo še treba nasuti v višino za okoli 5 metrov, dalje bo treba zgraditi še primeren sodniški stolp itd. Ob koncu del pa bo treba celo skakalnico pokriti še z rušo, da ne bodo vremenske nepravilnosti raznašale kar so pridne roke napravile.

Med velenjske rudarje se je vgnezdila roparska tolpa

Velenjski rudnik potrebuje že dobro leto novo delovno silo, ki jo zahteva stalno povečanje proizvodnih kapacitet. Večinoma so novi delavci dobri in voljni, da se v Velenju stalno zaposlijo. Nekaj pa jih je, ki jim je naše podjetje le ena mnogih postaj na njihovih brezciljni poti. Ti večinoma le prezimijo ali pa se ustrašijo trdega rudarskega dela in svet odidejo.

Ogromna večina naših rudarjev je dobra, marljiva in postena in daje od sebe vse, da bi se naš rudnik čimprej vrstnil med najboljše in največje v državi.

Prav zato je vzbučilo med nami veliko ogorčenje dejstvo, da se je pod krinko poštenih rudarjev dolge mesece skrivala med nami prava, dobro organizirana razbojniška tolpa, in sicer Brečko Albert, Malec Ivan in Hribersek Franc.

Ti so vršili v Velenju in okolici sistematiko večje in manjše tatvine. Najraje so si prilajšali kolesa, ure in drugo. Ukradli so tudi 110 metrov električnega kabla v Novem Velenju. Vendar pa je to bil le en del njihovega zločinskega udejstvovanja.

Večkrat so napravili tudi izlete v koroško občino, kjer so z orožjem v rokah (Brečkovo pištolo) ustavljali ljudi in jih izropali.

Zadnja leta opažamo močno poživljeno delovanje vseh članov tukajšnjega DPD Svoboda, ki se kaže ne samo v kulturnoprosvetnem udejstvovanju, ampak tudi v tem, da društvo prilegne v svoje vrste čimveč članov, ki jih skuša izoblikovati v vsakem oziru v kulturnega človeka. Pri izbiri članstva društvo ne dela nikake razlike in so nam dobrodošli prav vsi — moške in žene, dekleta in fantje — ki imajo namen aktivno delovati v katerikoli sekciji ali pa tudi biti samo društveni podporni člani. Razveseljivo je, da smo prav v tem letu osnovali nove društvene sekcije moškega pev. zbora, šaha in folklore, ki vsi uspešno delujejo, prav kmalu pa bo v okvirju »Svobode« tudi baletna skupina. Razgibala se je tudi naša mladina, ki pod vodstvom inž. Armiča v zboru ca. 30 mladink in mladincev pridno vežba ter prepeva in se pripravljata za prvi samostojni vokalni koncert.

Zavedajoč se svoje osnovne naloge — dvigniti človeka iz kulturne zaostalosti, razširiti mu čimbolj njegovo duševno obzorje — je tukajšnja »Svoboda« sklenila to svojo nalogo izpolniti preko raznih, večinoma brezplačnih tečajev. V splošnem izobraževalnem tečaju, ki bi ga vodila dva naša poznana šolnika, profesorja Arlič in Smajs, bi s pomočjo ostalih šolnikov pridobili splošno znanje iz zemljepisja, zgodovine, matematike in slovenščine zlasti naši delavci, ki bi to znanje s pridom uporabili pri izpiti za učne kopače. Stopnja načrta ne bi presegala obsega osnovne šole ali dveh razredov srednje šole. Do danes se je prijavil vsega en rudar, in še ta na osebno prigovarjanje funkcionarjev sindikata. Za žene in dekleta smo namenili prikojevalni tečaj. V ta namen smo se posvetovali s poslovavnico »Singer«, ki je voljna prevzeti organizacijo tečaja in dati na razpolago učitelje in potrebne šivalne stroje. Tečaj bi trajal tri mesece, 2 do 3-krat tedensko po dve do tri ure. Učnino za ves tečaj v znesku 1500 din za osebo bi plačevala tečajnica, »Svoboda« pa bi dala brezplačno na razpolago potreben prostor. V tem tečaju bi se poučevalo šivanje na stroj, krojenje, pletenje in rezanje, obenem pa bi tečajnice spoznale delovanje in sestav šivalnega stroja. Do danes je prijavljenih 22 tečajnic.

Posebno v Novem Velenju je mnogo deklet, ki po končani šolski obveznosti ostanejo doma in to večinoma brez poklicev in pripravljenosti za bodoče življenje. Nekaj let pohajkujejo, nekateri zaidejo na stranpota ali pa se poročijo. Ko postanejo gospodinje, pa nimajo niti osnovnih pojmov o vzdrževanju reda in higijene v stanovanjih, o telesni in duševni higieni, o spolni vzgoji, o negi dojenčkov, o vzgoji otrok, o kuhanju, pranju, likanju, krpanju, olepševanju stanovanja, negi cvetic, o kulturnem obnašanju, okusu v oblačenju, ekonomiki itd. Organizacijo te sekcije je »Svoboda« zaupala tov. Kmečevi, ki je že pripravila podroben načrt predavanj. Prijavilo se je 26 tečajnic, s katerimi se bomo v prihodnjih dneh sestali in se z njimi o vsem pogovorili. Za učenje esperantskega jezika se ni prijavil nihče, za stenogra-

fijo prav tako, za knjigovodstvo pa 4 tečajnice z nezadostno predizobrazbo.

Verjetno je to problem na vsem našem podeželju. Zato so vzgojo naših ljudi razpravljali kot boleč in pereč problem na Kongresu »Svobod« 22. in 23. oktobra letos na Jesenicah. Tudi naša »Svoboda« želi po svojih močeh reševati to vprašanje, zato poziva ljudi v kinu s plakati in z osebnim prepričevanjem na obiskovanje tečajev, da bi si izpopolnili svoje znanje in razširili relativno ozko duševno obzorje. Rezultat vpisovanja sem navedel in se

Ali naša dramatska sekcija spi?

Konec novembra je, čas, ko bi se tudi v naši dvorani morala odvijati ordrska umetnost živahneje in bolj vidno. Pri nas pa je mrtvo, nobenih objav o kakih igri ali nastopu dramske sekcije. V lanskim sezoni pa smo imeli kar osem premier!

Skoro je res tako! Pa vendar naša dramatska sekcija ne spi. Samo začetek letošnje sezone se je malce zavlekel. Imeli smo lep program za letošnjo sezono. Z odhodom tov. Furlana pa je odložena za nekaj časa nastopna drama, ki je bila predvidena za otvoritev letošnje sezone, t.j. »Mladost pred sožitjem«. Ker je stvar prišla skoro nepričakovano, smo trenutno res ostali praznih rok. Za Dan republike bo naša dramatska sekcija nastopila s odlomkom B. Kreftove »Velike puntarije«. Naš znani igralec tov. Dermol se vam bo v tej igri prvič pokazal kot režiser resnih del, med znanimi ordrskimi obrabi pa se bo v tej igri prvič predstavil tov. Laznik, ki ima na tem polju obilo izkušenj.

Naša dramatska sekcija pripravlja tudi opereto »Pri treh mladenkah«. Tudi za ordrske neizkušene človeka je jasno, da je treba v prvi vrsti časa, dela in dobre volje, dokler nastopajoči obvladajo pevsko sicer prijetno, vendar zahtevne Sukertove arije. Ordrska obdelava ni ravno lahka — in vse to ziliti v objem orkestralne glasbe — je za naš ansambel zahtevna naloga, ki pa so se je vsi igralci tako resno oprijeli, da lahko upamo, da bo naše občindalno gledališče v letošnji sezoni obilo izkušenj.

Tudi naši gimnazijci

Mešani pevski zbor velenjske gimnazije je pod vodstvom tov. Kmečeve v čitalnici DPD »Svoboda« ponovil svoj koncert, ki mu je dodal nekaj novih pesmi. Koncert je lepo uspel in trditni smemo, da ima tov. Kmečeva srečno roko pri izbiri programa in dobre živce, da spravi v sklad nad 70 grl. Posebej moramo pohvaliti Barbko Vrečkovo za uvodne pozdravne besede in soliste (Bajde-Emica-Hudovernikova). Za uspešni koncert vsem iskreno čestitamo in želimo tako vodji kakor tudi izvajalcem še obilo uspeha.

Ma-vec

OBJAVE IN PREKLICI

Izplačilne kontrolne kartončke razveljavljajo in preklicujejo:

Stanko Plaznik št. 1318, Jože Pečecnik I. št. 1153, Alojz Sušec št. 1167, Josip Artner št. 3502, Alojz Kotnik št. 413, Franc Rednak VI. št. 547, Mako Svetina št. 1565, Franc Lemež št. 448, Ivan Tajnik št. 844, Anton Klavžar št. 753, Jože Jurko II. 1011, Jože Lanko št. 135, Ludvik Skornšek št. 828, Alojz Šuha št. 598, Ivan Dobšek II. št. 691, Janez Emeršič št. 1481.

Deputatne nakaznice razveljavljajo in preklicujejo:

Jože Kotnik IV. št. 642, Jože Lanko št. 885, Jožica Močilnik št. 962, Franc Dolinar II. 1909.

Podpisani Pirc Ivan, rudar na rudniku Velenje, preklicujem in obžalujem vse žalitve in obdolžitve, katere sem raznašal o tovarišu Okornu Maku s, strojnemu poslovodju v Velenju ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Pirc Ivan

Podpisani Svarc Franc, upokojenec v Saleku 26, preklicujem žalitev in obdolžitve, katere sem doslej izrekel o tov. Ilču Ilji, upokojencu v Velenju ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od nadaljnega pregona.

Salek, dne 14. septembra 1955.

Svarc Franc upokojenec, Salek št. 26, pošta Velenje

ZAHVALA

Podpisani Luka Matijević se iskreno zahvaljujem sindikalni podružnici RLV za tovariško pomoč, ki mi jo je nudila za časa moje bolezni.

Luka Matijević

zamisel, ki je ni poizkušal izvesti in se mu tudi ni povsem ponesrečila. Prevara je bila odkrita, Pinter pa nagrajen s takojšnjim odpustom iz podjetja.

mi zdi odločno prenežek za Velenje, ki ima blizu 10.000 prebivalcev. Kje so vzroki za tako nezainteresiranost za osebno izobrazbo? To je zlo vseh nas, to je zlo naše družbe. DPD »Svoboda« ima najboljši namen doprinesiti kak delež k tej plemeniti nalogi, vendar mora v tem najti močno oporo v vseh masovnih organizacijah, kar je poudaril tudi prof. Smajs na občnem zboru SZDLS. Tako pa se velike odgovorne naloge prepuščajo samo »Svobodi« in še tu samo nekaterim funkcionarjem, zato tudi ne more biti pravih uspehov. Vsaka organizacija naj skuša tudi v tem pogledu storiti, kar je dolžna do svojih članov in do skupnosti in člani »Svobode« prav gotovo ne bodo zadnji pri delu preobrazbe našega industrijskega delavca in kmeta.

stvo s to novostjo na našem odru zadovoljno.

Sekcija tudi na naše male ni pozabila. Ze sedaj misli na »Novoletno jelko«. Za ta dan pa je vsa v delu Trankova igralska družina, ki pridno vežba in pripravlja otroško igro »Princeska in pastirček«. Dvakrat tedensko pričarajo tri ljudje podobe iz sanj otroške domišljije in pod spretno režiserjevo roko pripravljajo presenečenje za naše male. Vloge igrajo večinoma odrasli igralci, kar nam daje tem več garancije za dober uspeh.

To so trenutne priprave za dela, ki bodo po vsej verjetnosti uprizarjena na našem odru do novega leta. Vsekakor pa upamo, da letošnja sezona ne bo na uprizaritvah ravnjejša od lanske. Saj se naš kader iz leta v leto izpopolnjuje, ki bo s samostojno naštudiranimi deli obogatil tudi naš letošnji repertoar.

Kratke kulturne novice iz Velenja

Dne 19. in 20. 11. 1955 je gimnazijski zbor v čitalnici DPD »Svoboda« pod vodstvom tov. Bože Kmečel z uspehom ponovil koncert, ki je bil izveden ob koncu šolskega leta. Koncert je bil posebno v soboto dobro obiskan. Akustika je bila v čitalnici mnogo boljša kot v kino dvorani. Zbor je učinkoval enotno in ubrano. Koncert so priredili ob proslavi 10. obletnice proglasitve republike ter 10. obletnice obstoja tega mladinskega ansambla, s katerim se tov. Kmečel že ves čas neumorno ukvarja — in tudi žanje uspehe. Čestitamo!

Ustanovljen je mladinski mešani pevski zbor, ki je pričel delovati pod vodstvom tov. Mirka Armiča. Vabimo vse mladince in mladinke, da vstopijo v ta zbor. Prijave sprejema mladinska organizacija in DPD Svoboda.

Glasbena šola Velenje pripravlja dne 26. 11. 1955 v počastitev 10. obletnice proglasitve republike komorni koncert, ki ga izvajajo učitelji glasbene šole. Koncert bo v prostorih šole in nanj opozarjamo ljubitelje komorne glasbe.

Lipje pri Velenju
Franc Jovan, rudar,

Podpisani Lovro Rebec, delavec v celjski Cinkarni, preklicujem kot neresnične govorice, ki sem jih iznesel o tov. Martinu Verbotnu iz Novega Velenja, blok B. Tov. Verbotnu se zahvaljujem, da je odstopil od sodnega pregona.

Rebec Lovro

Podpisana Grm Nada, gospodinja iz Konovega št. 10, preklicujem kot neresnične govorice, ki sem jih iznesel o svojem svaku Grmu Marku, rudarju pri Rudniku Velenje, stanujočem v Saleku št. 3. Obžalujem, da sem kaj takega iznesla ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega pregona.

Grm Nada, l. r.

Kako je z obveznicami posojila za zgraditev nove šole?

Mnogo je bilo govora o finančnih virih za zgraditev nove šole v Velenju. Eden od teh je bilo tudi posojilo. Ljudje so razumeli potrebo po novi šoli in težave glede denarnih sredstev. Zato so se radi odzvali pozivu za pomoč ne samo s prostovoljnimi delom, ampak tudi z denarjem, ki so ga deloma poklanjali, deloma pa posodili. Ze dolgo so tiskane obveznice tega posojila, vendar jih ljudem še do danes niso razdelili. Kdo bi nam mogel to pojasniti?

Mavec